

Pakken om den cirkulære økonomi

HVAD ER PROBLEMET?

Ifølge Kommissionen er den gængse lineære model for økonomisk vækst ikke egnet til nutidens behov. ”Tag, fremstil og smid væk”-modellen må ændres, pga. begrænsede ressourcer.

AFFALDSPRODUKTION

Der produceres store mængder affald, som ikke bliver genbrugt eller genanvendt. Mens nogle medlemsstater i EU deponerer mindre end 3 pct. af deres kommunale affald, deponerer andre mere end 90 pct. EU er langsomt på vej mod sit 2020-mål om et fald i affald pr. indbygger, men der er fortsat udfordringer.

HVILKE MÅL OPSTILLES?

Hovedmålene i det ændrede affaldsdirektiv er: Fælles 2030-mål for genanvendelse på 65 pct. af kommunalt affald; fælles 2030-mål for genanvendelse på 75 pct. af emballageaffald; bindende 2030-mål for deponering på højst 10 pct. af kommunalt affald; deponeringsforbud mod særskilt indsamlet affald; forenklede metoder til beregning af genanvendelsesprocenter i EU.

IKKE-BINDENDE MÅL

Kommissionen har præsenteret en række ikke-bindende mål: En halvering af madspild senest i 2030; en arbejdsplan for miljøvenligt design 2015-2017; en ændret gødningsforordning; en strategi for plast; en indsats for vand/genbrug af spildevand.

NÆRHEDSPRINCIPPET

Folketinget skal senest 2. februar 2015 afslutte sit nærhedstjek af affaldsdirektivet og emballagedirektivet, som Europaudvalget har valgt fra den samlede pakke, og eventuelt sende en begrundet udtalelse til Kommissionen. Folketinget har også mulighed for over for Kommissionen at komme med politiske bemærkninger til hele pakkens indhold.

Hvad foreslår Kommissionen med pakken?

Kommissionen præsenterede den 2. december 2015 pakken om den cirkulære økonomi. Her blev det slået fast, at udviklingen mod en mere cirkulær økonomi er nødvendig, hvis en række miljømæssige og økonomiske udfordringer skal løses.

Kommissionen havde forpligtet sig til at præsentere en ny og mere ambitiøs strategi for den cirkulære økonomi inden udgangen af 2015. Baggrunden var, at Kommissionen i december 2014 havde trukket den såkaldte affaldspakke tilbage. Med den nye pakke adresseres det samlede kredsløb i den cirkulære økonomi – ikke kun affaldsreduktion.

Pakken består af et revideret affaldsdirektiv og en handlingsplan. Desuden foreslås ændring af en række direktiver, der bl.a. skal håndtere udrangerede biler, batterier og elektronisk udstyr, og deponering af affald og emballageaffald.

Til handlingsplanen hører en konkret tidsplan og en overvågningsramme for tiltagene. Handlingsplanen berører en række områder, f.eks. plast, madspild, råstoffer, bygge- og nedrivningsmateriale.

Kommissionen vil støtte omstillingen med midler fra Den Europæiske Fond for Strategiske Investeringer (EFSD), Horisont 2020 (650 mio. euro), strukturfondene (5,5 mia. euro) og nationale investeringer.

Hvad er forskellen mellem den nye og tidligere pakke?

Den tidligere pakke, som Kommissionen trak tilbage, havde et fælles 2030-mål på 70 pct. for genanvendelse af det kommunale affald og 80 pct. for genanvendelse af emballageaffald. Samtidig indeholdt pakken et bindende forbud mod affaldsdeponering af al genanvendeligt skrald allerede i 2025.

En anden forskel mellem den nye og gamle pakke er, at der ingen deadline er for, hvornår bioaffald senest skal sorteres. Det skal alene gøres, hvis det teknisk, økonomisk og miljømæssigt er muligt.

Den tidligere pakke opstillede et ikke-bindende reduktionsmål på mindst 30 pct. for nedsættelsen af madspild senest i 2025. I den nye pakke er der en bredere ikke-bindende målsætning om at leve op til FN's 2030-mål om at halvere madspildet.

Et nyt aspekt er ønsket om at fremme miljøvenligt design. Dette skal gøres gennem en såkaldt miljødesignplan for 2015-2017, hvor der stilles krav til muligheden for genbrug mv.

Samtidig præsenteredes en strategi for håndtering af plastik og kemikalier samt forenklede definitioner og metoder til beregning af genanvendelsesprocenter i hele EU.

HVAD ER EN CIRKULÆR ØKONOMI?

Med en cirkulær økonomi gives der mulighed for, at ressourcer, som ellers ville være endt som affald, kan indgå i produktionen igen. Det kan ske ved genanvendelse, reparation eller opgradering. Den cirkulære økonomi er et system der er designet med henblik på at reducere og i sidste ende helt fjerne spild ved hjælp af bedre design af materialer og produkter.

Tanken bag den cirkulære økonomi er at fastholde produktets merværdi så længe som muligt og eliminere affald. Den cirkulære økonomi er inspireret af ”cradle to cradle”-tankegangen, som på dansk kaldes ”fra-vugge-til-vugge”-princippet. Cirkulær økonomi er en måde, hvor vækst afkobles fra ressourceknaphed. På denne måde er der både et miljømæssigt og et økonomisk rationale bag idéen.